

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 30.3.2022 r.
COM(2022) 141 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Strategia UE na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym

1. Wprowadzenie

Wyroby włókiennicze są obecne w codziennym życiu każdego człowieka. Wykorzystuje się je w odzieży, artykułach włókienniczych do użytku domowego i w meblach, a także w produktach takich jak sprzęt medyczny i ochronny, budynki i pojazdy. Wyroby włókiennicze zapewniają funkcjonalność i wydajność produktów, ale są również wybierane ze względu na estetykę i wygodę.

Produkcja i konsumpcja tych wyrobów stale rosną, a wraz z nimi rośnie ich wpływ na klimat, zużycie wody i energii oraz na środowisko. W latach 2000–2015 produkcja wyrobów włókienniczych na świecie wzrosła niemal dwukrotnie¹, a do 2030 r. konsumpcja odzieży i obuwia ma wzrosnąć o 63 % – z 62 mln ton obecnie do 102 mln ton w 2030 r.² W UE konsumpcja wyrobów włókienniczych, z których większość pochodzi z przywozu, ma obecnie średnio czwarty co do wielkości negatywny wpływ na środowisko i zmianę klimatu oraz trzeci co do wielkości wpływ na zużycie wody i użytkowanie gruntów z perspektywy globalnego cyklu życia³. Co roku w UE wyrzuca się około 5,8 mln ton wyrobów włókienniczych, czyli około 11 kg na osobę⁴, a co sekundę gdzieś na świecie ładunek jednej ciężarówki z wyrobami włókienniczymi trafia na składowisko lub jest spalany⁵.

Ponieważ odzież ma największy udział w konsumpcji wyrobów włókienniczych w UE (81 %)⁶, tendencje do używania odzieży przez coraz krótszy czas przed jej wyrzuceniem w największym stopniu przyczyniają się do niezrównoważonych wzorców nadprodukcji i nadmiernej konsumpcji. Takie tendencje stały się znane jako szybka moda, zachęcająca konsumentów do ciągłego kupowania odzieży gorszej jakości i po niższej cenie, produkowanej szybko w odpowiedzi na najnowsze trendy. Chociaż w latach 1996–2018 ceny odzieży w UE zmniejszyły się o ponad 30 % w stosunku do inflacji⁷, średnie wydatki gospodarstw domowych na odzież wzrosły⁸, co wskazuje, że takie niezrównoważone wzorce nie pozwoliły obywatelom w pełni skorzystać z możliwości obniżenia kosztów. Ponadto rosnący popyt na wyroby włókiennicze przyczynia się do nieefektywnego wykorzystywania zasobów nieodnawialnych, w tym produkcji włókien syntetycznych z paliw kopalnych.

Te negatywne skutki mają swoje początki w modelu liniowym, który charakteryzuje się niskimi wskaźnikami wykorzystania, ponownego użycia, naprawy wyrobów włókienniczych i recyklingu włókien i w którym często przy projektowaniu i produkcji odzieży nie traktuje się priorytetowo jakości, trwałości i zdolności do recyklingu. Wpływ tego sektora na środowisko dodatkowo zwiększa uwalnianie mikrodrobin plastiku z syntetycznych wyrobów włókienniczych i obuwia na wszystkich etapach ich cyklu życia.

Złożony i zróżnicowany globalny łańcuch wartości wyrobów włókienniczych stoi również w obliczu wyzwań społecznych, częściowo spowodowanych presją, aby zminimalizować koszty produkcji w celu zaspokojenia popytu konsumpcyjnego na produkty po przystępnych cenach. Poważny niepokój budzi praca dzieci w przemyśle odzieżowym. Ponieważ kobiety

¹ Ellen McArthur Foundation (2017), [A new Textiles Economy: Redesigning fashion's future](#) [Nowa ekonomia sektora włókienniczego: stworzenie przyszłej koncepcji mody].

² Europejska Agencja Środowiska (EEA) (2019), Textiles and the environment in a circular economy [Wyroby włókiennicze i środowisko w gospodarce o obiegu zamkniętym].

³ EEA (2022), Textiles and the environment: the role of design in Europe's circular economy [Wyroby włókiennicze i środowisko: rola projektowania w europejskiej gospodarce o obiegu zamkniętym].

⁴ EEA (2019), Textiles and the environment in a circular economy [Wyroby włókiennicze i środowisko w gospodarce o obiegu zamkniętym].

⁵ EMF [A new Textiles Economy: Redesigning fashion's future](#) [Nowa ekonomia sektora włókienniczego: stworzenie przyszłej koncepcji mody].

⁶ JRC (2021), Circular economy perspectives in the EU Textile sector [Perspektywy gospodarki o obiegu zamkniętym w unijnym sektorze włókienniczym].

⁷ EEA (2022), Textiles and the environment: the role of design in Europe's circular economy [Wyroby włókiennicze i środowisko: rola projektowania w europejskiej gospodarce o obiegu zamkniętym].

⁸ Wydatki gospodarstw domowych na odzież i wyroby włókiennicze dla gospodarstwa domowego wzrosły odpowiednio o 14 % i 17 % w ujęciu realnym między 2000 r. a 2018 r., JRC (2021), Circular economy perspectives in the EU Textile sector [Perspektywy gospodarki o obiegu zamkniętym w unijnym sektorze włókienniczym], s. 27.

stanowią większość otrzymującej niskie wynagrodzenie i niewykwalifikowanej siły roboczej w przemyśle włókienniczym⁹, poprawa zrównoważonego rozwoju łańcucha dostaw ma także duże znaczenie dla równouprawnienia płci. Zwracając coraz większą uwagę na zrównoważony rozwój społeczny i zrównoważenie środowiskowe, UE dąży do wzmocnienia globalnych łańcuchów wartości, przyczyniając się w ten sposób do realizacji celów zrównoważonego rozwoju na całym świecie.

W UE sektor włókienniczy i odzieżowy ma duże znaczenie ekonomiczne i może odgrywać istotną rolę w gospodarce o obiegu zamkniętym. Obejmuje on ponad 160 000 przedsiębiorstw i zatrudnia 1,5 mln osób, a w 2019 r. osiągnął obroty w wysokości 162 mld EUR¹⁰. Pandemia COVID-19 wywarła negatywny wpływ na sektor. W 2020 r. obroty uzyskane w UE z wyrobów włókienniczych zmniejszyły się w porównaniu z 2019 r. o 9,2 %, a z odzieży – o 18,1 %¹¹. Jednocześnie w trakcie pandemii ekosystem włókienniczy wykazał się zaradnością i pomysłowością, przedstawiając w rekordowym czasie linie produkcyjne i dostarczając maski oraz inne środki ochrony indywidualnej, które były bardzo potrzebne, ale nie były dostępne w wystarczającej ilości.

Niesprowokowana i nieuzasadniona rosyjska napaść zbrojna na Ukrainę i jej konsekwencje pod względem wzrostu cen energii, bezpieczeństwa dostaw surowców oraz wpływu na eksportujące segmenty ekosystemu włókienniczego po raz kolejny przypominają o słabości globalnych łańcuchów dostaw.

Unijny ekosystem włókienniczy musi powrócić do stanu wyjściowego po serii nagłych spadków popytu, zakłóceń w łańcuchach wartości i podwyżek cen, które miały miejsce w ciągu ostatnich dwóch lat i stanowiły poważne wyzwanie dla przedsiębiorstw zarówno w ich codziennej działalności, jak i w kontekście ich przetrwania w perspektywie długoterminowej, a także musi sprostać się nie tylko ostrej konkurencji globalnej, ale także wytrzymać przyszłe wstrząsy. Ponieważ składa się głównie z małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), musi wzmocnić swoją odporność, w szczególności w zakresie dostaw energii i surowców; wejść na nowe rynki bardziej zrównoważonych produktów oraz stać się bardziej atrakcyjny dla utalentowanej i wykwalifikowanej siły roboczej. Europa zawsze była i powinna pozostać kolebką innowacyjnych marek, kreatywności, know-how i wysokiej jakości wyrobów włókienniczych.

Te wyzwania i możliwości wymagają bardziej systemowych rozwiązań zgodnych z ambicjami Europejskiego Zielonego Ładu, by wzrost gospodarczy był zrównoważony, neutralny dla klimatu, energo- i zasobooszczędny oraz przyjazny przyrodzie, a także oparty na czystej gospodarce o obiegu zamkniętym. W Planie działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym¹² z 2020 r. oraz w aktualizacji strategii przemysłowej UE¹³ z 2021 r. wyroby włókiennicze wskazano jako kluczowy łańcuch wartości produktów, w którym istnieje pilna potrzeba i duży potencjał przejścia na zrównoważoną produkcję, konsumpcję i modele biznesowe o obiegu zamkniętym. Przedsiębiorstwa, konsumenci i organy publiczne w UE już teraz koncentrują się na zwiększaniu zrównoważonego rozwoju i obiegu zamkniętego tego sektora, ale przejście następuje powoli, a jego ślad środowiskowy i klimatyczny jest nadal duży.

Opierając się na dotychczasowych osiągnięciach, zapewniając transformację ekologiczną i cyfrową, podejmując wyzwania społeczne i zapewniając przestrzeganie wymogów dotyczących zrównoważonego rozwoju, UE może stać się światowym pionierem w zakresie

⁹ MOP (2016), How Better Work is improving garment workers' lives and boosting factory competitiveness [W jaki sposób lepsza praca poprawia życie pracowników przemysłu odzieżowego i zwiększa konkurencyjność fabryk].

¹⁰ Euratex (2020), Najważniejsze fakty i liczby.

¹¹ <https://ec.europa.eu/eurostat>

¹² COM(2020) 98 final.

¹³ COM(2021) 350 final.

łańcuchów wartości zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym, nowych rozwiązań technologicznych i innowacyjnych modeli biznesowych. Pozwoliłoby to zmniejszyć ślad środowiskowy wyrobów włókienniczych w całym cyklu życia, zwiększyć odporność i konkurencyjność sektora, poprawić warunki pracy zgodnie z międzynarodowymi normami pracy oraz zapewnić jak najdłuższe utrzymanie wartości wyrobów włókienniczych w gospodarce, zmniejszając zależności od surowców pierwotnych.

Celem niniejszej strategii na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym jest stworzenie spójnych ram i wizji transformacji w sektorze włókienniczym, zgodnie z którymi:

Do 2030 r. wyroby włókiennicze wprowadzane na rynek UE będą trwałe i nadające się do recyklingu, w znacznym stopniu wykonane z włókien wtórnych, wolne od substancji niebezpiecznych i produkowane z poszanowaniem praw socjalnych i środowiska. Konsumenci będą dłużej korzystali z wysokiej jakości wyrobów włókienniczych po przystępnej cenie, szybka moda wyjdzie z mody, a opłacalne ekonomicznie usługi w zakresie ponownego użycia i naprawy będą powszechnie dostępne. W konkurencyjnym, odpornym i innowacyjnym sektorze włókienniczym producenci będą ponosili odpowiedzialność za swoje produkty w całym łańcuchu wartości, także wtedy, gdy staną się one odpadami. Ekosystem włókienniczy o obiegu zamkniętym będzie się rozwijał dzięki wystarczającym zdolnościom w zakresie innowacyjnego recyklingu włókien, natomiast spalanie i składowanie wyrobów włókienniczych zostanie ograniczone do minimum.

2. Nowy wzorzec dla Europy: kluczowe działania na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym

2.1. Wprowadzenie obowiązkowych wymogów dotyczących ekoprojektu

Wydłużenie okresu użytkowania wyrobów włókienniczych jest najskuteczniejszym sposobem znacznego zmniejszenia ich wpływu na klimat i środowisko. Kluczową rolę w realizacji tego dążenia odgrywa projektowanie produktów. Wady jakościowe pod względem odporności barw, wytrzymałości na rozdarcia lub jakości zamków błyskawicznych i szwów, należą do głównych powodów, dla których konsumenci wyrzucają wyroby włókiennicze¹⁴. Większa trwałość umożliwi konsumentom dłuższe użytkowanie odzieży, a jednocześnie wesprze modele biznesowe o obiegu zamkniętym, takie jak ponowne użycie, wypożyczanie i naprawa, usługi zwrotu i handel detaliczny towarami używanymi, w sposób umożliwiający obywatelom zaoszczędzenie kosztów.

Inne aspekty projektowania wpływające na efektywność środowiskową wyrobów włókienniczych obejmują skład materiałów, w tym wykorzystane włókna i ich mieszanki, lub obecność substancji potencjalnie niebezpiecznych utrudniających recykling odpadów włókienniczych, z których mniej niż 1 % wykorzystuje się na całym świecie do produkcji nowych wyrobów włókienniczych¹⁵. W fabrykach 25–40 % wszystkich wykorzystywanych tkanin pozostaje albo staje się odpadem¹⁶. Około 20 % selektywnie zbieranych używanych wyrobów włókienniczych w Europie jest poddawanych downcyklingowi w celu

¹⁴ ECOS (2021), How Ecodesign can make our textiles circular [W jaki sposób ekoprojekt może wprowadzić nasze wyroby włókiennicze w obieg zamknięty].

¹⁵ EMF (2017), A new Textiles Economy: Redesigning fashion's future [Nowa ekonomia sektora włókienniczego: stworzenie przyszłej koncepcji mody].

¹⁶ Designing for circular fashion: integrating upcycling into conventional garment manufacturing processes [Projektowanie mody w obiegu zamkniętym: włączanie upcyklingu do konwencjonalnych procesów produkcji odzieży], Fashion and Textiles

wykorzystania ich jako chusteczki do użytku przemysłowego lub do innych zastosowań¹⁷, natomiast reszta zostaje utracona.

Należy dalej rozwijać technologie sortowania i zaawansowanego recyklingu, ale pierwszym krokiem w stronę sprostania wyzwaniom technicznym jest poprawa projektowania produktów. Na przykład włókna są często ze sobą mieszane (np. poliester z bawełną), co utrudnia recykling ze względu na małą dostępność technologii umożliwiających oddzielanie odpadów włókienniczych według włókien. Ponadto elastan, często dodawany w celu zwiększenia funkcjonalności tkanin, może stanowić zanieczyszczenie w prawie wszystkich technologiach recyklingu włókien tekstylnych, wpływając na ekonomiczną wykonalność i koszty środowiskowe procesu recyklingu. W przypadku recyklingu termomechanicznego mieszanie różnych rodzajów poliestru może mieć również negatywny wpływ na przetwarzanie odpadów włókienniczych i jakość produktów recyklingu¹⁸.

Dobrowolne programy opracowane przez Komisję, takie jak **kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE dla wyrobów włókienniczych**¹⁹ oraz **kryteria zielonych zamówień publicznych w UE dotyczące usługi i wyrobów włókienniczych**²⁰, zawierają już wymogi związane z aspektami środowiskowymi wyrobów włókienniczych. Obejmują one na przykład szczegółowe kryteria dotyczące trwałych wyrobów o wysokiej jakości, ograniczenia dotyczące stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych, a także wymagania dotyczące zrównoważonego środowiskowo pozyskiwania włókien tekstylnych. Trwające prace poświęcone **śladowi środowiskowemu produktów odzieżowych i obuwniczych** z udziałem przedstawicieli przemysłu włókienniczego mają zakończyć się do 2024 r.

Korzystając z tej wiedzy, na podstawie **rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów**²¹, pod warunkiem zatwierdzenia go przez współprawodawców i przeprowadzenia specjalnej oceny skutków, Komisja opracuje **wiążące wymogi dotyczące ekoprojektu dla konkretnych produktów** w celu poprawy właściwości użytkowych wyrobów włókienniczych pod względem trwałości, możliwości ponownego użycia, możliwości naprawy, zdolności do recyklingu włókien i obowiązkowej zawartości włókien wtórnych, zminimalizowania i śledzenia obecności substancji potencjalnie niebezpiecznych oraz zmniejszenia negatywnego wpływu na klimat i środowisko. Tym samym szczególna uwaga zostanie skierowana na opłacalność i proporcjonalność środków, a także przystępność cenową wyrobów włókienniczych. W ramach tych wymogów i pod warunkiem przeprowadzenia oceny skutków w celu określenia ich zakresu Komisja wprowadzi **obowiązkowe kryteria dotyczące zielonych zamówień publicznych**, których zakres zostanie określony po przeprowadzeniu oceny skutków, a także wymogi dotyczące zachęt dla państw członkowskich w odniesieniu do wyrobów włókienniczych.

Komisja będzie traktować priorytetowo produkty mające największy potencjał i wpływ w zakresie zrównoważenia środowiskowego. Ze wstępnej oceny Komisji wynika, że powinno to obejmować np. wyroby włókiennicze do użytku osobistego i dla gospodarstwa domowego, dywany i materace. Ostateczny wykaz zostanie określony na podstawie konsultacji dotyczących przyjęcia pierwszego programu prac na podstawie rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów, które mają rozpocząć się do końca 2022 r.

Obecność substancji niebezpiecznych w wyrobach włókienniczych wprowadzanych na rynek UE, z których około 60 uważa się za rakotwórcze, mutagenne lub działające szkodliwie

¹⁷ JRC (2021), Circular economy perspectives in the EU Textile sector [Perspektywy gospodarki o obiegu zamkniętym w unijnym sektorze włókienniczym].

¹⁸ Komisja Europejska (2021), Study on the technical, regulatory, economic and environmental effectiveness of textile fibres recycling [Badanie dotyczące technicznej, regulacyjnej, ekonomicznej i środowiskowej efektywności recyklingu włókien tekstylnych].

¹⁹ Decyzja Komisji 2014/350/UE z dnia 5 czerwca 2014 r. ustalająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE dla wyrobów włókienniczych (Dz.U. L 174 z 13.6.2014, s. 45).

²⁰ Kryteria zielonych zamówień publicznych w UE dotyczące wyrobów włókienniczych i usług tekstylnych, SWD (2017) 231 final.

²¹ COM(2022) 142.

na rozrodczość, budzi obawy, do których Komisja odnosi się w rozporządzeniu REACH²². Ponadto, dzięki opracowaniu **kryteriów bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów i materiałów już na etapie projektowania**, Komisja będzie wspierać przemysł w **jak największym zastępowaniu i w inny sposób ograniczaniu do minimum substancji potencjalnie niebezpiecznych w wyrobach włókienniczych** wprowadzanych na rynek UE, zgodnie ze strategią w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności²³. Jest to zgodne z działaniami na rzecz zwiększenia ochrony pracowników narażonych na działanie substancji niebezpiecznych, określonymi w strategicznych ramach UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027²⁴.

Dążenie do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń w produkcji wyrobów włókienniczych przyświeca również zmianie **dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych**²⁵ oraz trwającemu przeglądowi dokumentu referencyjnego dotyczącego **najlepszych dostępnych technik (BAT) (BREF) dla przemysłu włókienniczego**²⁶.

2.2. Zaprzestanie niszczenia niesprzedanych lub zwróconych wyrobów włókienniczych

Niszczenie niesprzedanych lub zwróconych towarów, w tym odzieży, jest marnotrawieniem wartości i zasobów. Aby zniechęcić do takich praktyk, w rozporządzeniu w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów Komisja proponuje wprowadzenie **obowiązku przejrzystości, zgodnie z którym duże przedsiębiorstwa będą musiały publicznie ujawniać liczbę produktów, które wyrzucają i niszczą, w tym wyrobów włókienniczych**, oraz sposoby ich dalszego przetwarzania pod kątem przygotowania do ponownego użycia, recyklingu, spalania lub składowania. Z zastrzeżeniem uzyskania uprawnień na podstawie proponowanego rozporządzenia oraz specjalnej oceny skutków Komisja wprowadzi także **zakazy niszczenia niesprzedanych produktów**, w tym, w stosownych przypadkach, niesprzedanych lub zwróconych wyrobów włókienniczych.

Ponadto **narzędzia cyfrowe** zmieniają sposób projektowania, produkowania i konserwowania odzieży na całym świecie, umożliwiając nowe sposoby interakcji między sprzedawcami a konsumentami, co pozwala na bardziej dynamiczne reagowanie na potrzeby konsumentów. Komisja oceni wraz z przedstawicielami przemysłu, w szczególności w kontekście ścieżki przejściowej dla ekosystemu włókienniczego, w jaki sposób powstające technologie, takie jak cyfrowe technologie precyzyjne, mogłyby zmniejszyć wysoki odsetek zwrotów odzieży kupowanej przez internet, zachęcić do produkcji na zamówienie, a tym samym poprawić wydajność procesów przemysłowych i zmniejszyć ślad węglowy handlu elektronicznego.

2.3. Zwalczanie zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku

Zanieczyszczenie mikrodrobinami plastiku stało się powszechne w przyrodzie, w tym w środowisku morskim, i jest powodem do poważnych i rosnących obaw. Jednym z głównych źródeł niezamierzonego uwalniania mikrodrobin plastiku są wyroby włókiennicze wykonane z włókien syntetycznych. Szacuje się, że około 60 % włókien wykorzystywanych w odzieży stanowią włókna syntetyczne, głównie poliester²⁷, a ilość ta stale rośnie.

Ponieważ największa ilość mikrodrobin plastiku uwalnia się w ciągu pierwszych 5–10 prań, szybka moda, która wiąże się z rosnącym wykorzystaniem włókien syntetycznych

²² Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE.

²³ COM(2020) 667 final.

²⁴ COM(2021) 323 final.

²⁵ <https://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/evaluation.htm>

²⁶ <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/textiles-industry>

²⁷ EEA (2021), Plastic in textiles: towards a circular economy for synthetic textiles in Europe [Tworzywa sztuczne w wyrobach włókienniczych: w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym dla syntetycznych wyrobów włókienniczych w Europie].

pochodzenia kopalnego, ma duży wpływ na zanieczyszczenie mikrodrobinami plastiku. Z samych ścieków z pralek co roku uwalnianych jest do 40 000 ton włókien syntetycznych²⁸.

Komisja planuje zająć się poszczególnymi etapami cyklu życia, na których włókna syntetyczne są uwalniane do środowiska, za pomocą zestawu środków zapobiegawczych i ograniczających, zwłaszcza poprzez **wiążące wymogi dotyczące projektowania**, które zostaną wprowadzone na podstawie rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów, a także w ramach planowanej **inicjatywy Komisji na rzecz zaradzenia niezamierzonemu uwalnianiu mikrodrobin plastiku do środowiska**, która zostanie przedstawiona w drugiej połowie 2022 r. Oprócz projektowania produktów, działania będą dotyczyły procesów produkcji, prania wstępnego w zakładach produkcyjnych, etykietowania i promowania innowacyjnych materiałów. Wśród innych możliwości znajdują się filtry do pralek, które mogą zmniejszyć nawet o 80 % ilość substancji uwalnianych podczas prania²⁹, opracowanie łagodnych detergentów, wytyczne dotyczące pielęgnacji i prania, utylizacja odpadów włókienniczych po wycofaniu z użytku oraz przepisy dotyczące lepszego oczyszczania ścieków i osadów ściekowych.

Komisja weźmie pod uwagę trwające prace normalizacyjne nad ustanowieniem metod badań do pomiaru uwalniania mikrodrobin plastiku podczas prania syntetycznych wyrobów włókienniczych³⁰, a także możliwości technologiczne i techniczne przemysłu.

2.4. Wprowadzenie wymogów informacyjnych i cyfrowego paszportu produktu

Jasne, uporządkowane i dostępne informacje na temat aspektów zrównoważenia środowiskowego produktów umożliwiają przedsiębiorstwom i konsumentom dokonywanie lepszych wyborów oraz poprawiają komunikację między uczestnikami łańcuchów wartości, w tym producentami i podmiotami zajmującymi się recyklingiem, na przykład w zakresie substancji potencjalnie niebezpiecznych, naprawy lub składu włókien. Takie informacje zwiększają także widoczność i wiarygodność zrównoważonych przedsiębiorstw i produktów. Dlatego też w ramach środków przewidzianych w nowym rozporządzeniu w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów Komisja wprowadzi **cyfrowy paszport produktu dla wyrobów włókienniczych** oparty na obowiązkowych wymogach informacyjnych dotyczących obiegu zamkniętego i innych kluczowych aspektów środowiskowych.

Aby zapewnić spójność z tym nowym aktem prawnym, Komisja dokona również przeglądu **rozporządzenia w sprawie etykietowania wyrobów włókienniczych**³¹, które zawiera wymóg, aby wyroby włókiennicze sprzedawane na rynku UE były opatrzone etykietą, na której wyraźnie zidentyfikowano skład surowcowy i wskazano wszelkie części nietekstylne pochodzenia zwierzęcego. W ramach tego przeglądu i po przeprowadzeniu oceny skutków Komisja wprowadzi **obowiązek ujawniania** innych rodzajów informacji, takich jak parametry dotyczące zrównoważonego rozwoju i obiegu zamkniętego, wielkość produktów oraz, w stosownych przypadkach, kraj, w którym odbywa się proces produkcji („made in”).

²⁸ Eunomia (2018), Investigating options for reducing releases in the aquatic environment of microplastics emitted by (but not Intentionally added in) products [Badanie możliwości ograniczenia uwalniania do środowiska wodnego mikrodrobin plastiku wydzielających się z produktów (ale nie dodawanych do nich w sposób zamierzony)].

²⁹ I.E. Napper i in. (2020), The efficiency of devices intended to reduce microfibre release during clothes washing [Efektywność wyrobów mających ograniczyć uwalnianie mikrowłókien podczas prania odzieży] oraz HK McIlwraith i in. (2019), Capturing microfibers - marketed technologies reduce microfiber emissions from washing machine [Wychwytywanie mikrowłókien – wprowadzane na rynek technologie ograniczają emisję mikrowłókien z pralek].

³⁰ Europejska organizacja normalizacyjna pracuje nad serią norm (EN ISO 4484) dotyczących szczególnego uwalniania mikrodrobin plastiku z syntetycznych wyrobów włókienniczych.

³¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1007/2011 z dnia 27 września 2011 r. w sprawie nazewnictwa włókien tekstylnych oraz etykietowania i oznakowywania składu surowcowego wyrobów włókienniczych, a także uchylenia dyrektywy Rady 73/44/EWG oraz dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 96/73/WE i 2008/121/WE Tekst mający znaczenie dla EOG (Dz.U. L 272 z 18.10.2011, s. 1).

W kontekście powyższych propozycji Komisja rozważy także możliwość wprowadzenia etykiety cyfrowej.

2.5. Twierdzenie dotyczące ekologiczności w przypadku prawdziwie zrównoważonych wyrobów włókienniczych

Konsumentów, którzy chcą kupować bardziej zrównoważone produkty, często zniechęcają do ich zakupu niewiarygodne twierdzenia: niedawna kontrola twierdzeń dotyczących zrównoważonego rozwoju w sektorze włókienniczym, odzieżowym i obuwniczym wykazała, że 39 % z nich może być fałszywych lub wprowadzać w błąd³². Konsumentom mogą również kupić produkty, które są mniej zrównoważone niż im się wydaje, ponieważ twierdzenia dotyczą niektórych właściwości wyrobów włókienniczych, które w rzeczywistości nie przynoszą znaczących korzyści dla środowiska.

Inicjatywa dotycząca **wzmocnienia pozycji konsumentów w procesie transformacji ekologicznej**³³, w ramach której Komisja proponuje zmianę dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych³⁴ oraz dyrektywy 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów³⁵, doprowadzi do wprowadzenia nowych wymogów, które mają duże znaczenie dla wyrobów włókienniczych. Dzięki nowym unijnym przepisom konsumenci będą otrzymywać w punkcie sprzedaży informacje o **handlowej gwarancji trwałości**, a także **informacje dotyczące naprawy**, w tym punktową ocenę możliwości naprawy, jeśli tylko jest ona dostępna. Ogólne twierdzenia dotyczące ekologiczności, takie jak „zielony”, „przyjazny dla środowiska”, „dobry dla środowiska”, będą dozwolone tylko wtedy, gdy będą poparte uznanymi wybitnymi wynikami w zakresie efektywności środowiskowej, w szczególności na podstawie oznakowania ekologicznego UE, oznakowań ekologicznych typu I lub szczegółowych przepisów UE odnoszących się do danego twierdzenia. Dobrowolne oznaczenia zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju dotyczące aspektów środowiskowych lub społecznych muszą opierać się na weryfikacji przez osobę trzecią lub być ustanowione przez organy publiczne. Ponadto określone zostaną warunki przedstawiania twierdzeń dotyczących ekologiczności odnoszących się do przyszłej efektywności środowiskowej, takich jak „neutralny dla klimatu do 2030 r.”, oraz porównywania z innymi produktami.

Aby uzupełnić te przepisy bardziej szczegółowymi wymogami, Komisja kontynuuje również prace nad minimalnymi kryteriami dla wszystkich rodzajów twierdzeń dotyczących ekologiczności w kontekście **inicjatywy na rzecz twierdzeń dotyczących ekologiczności**, która ma zostać przedstawiona w drugiej połowie 2022 r. Wykorzystanie metod oznaczania śladu środowiskowego³⁶ uznaje się za sposób uzasadniania twierdzeń dotyczących ekologiczności i ich przekazywania z zachowaniem zgodności z bardziej ogólnymi zasadami dotyczącymi ochrony konsumentów. W tym kontekście uwzględnione zostaną trwające prace poświęcone śladowi środowiskowemu produktów odzieżowych i obuwniczych.

Komisja dokona również przeglądu **kryteriów oznakowania ekologicznego UE dla wyrobów włókienniczych i obuwniczych**, aby wesprzeć ich upowszechnienie wśród producentów i zaoferować konsumentom łatwo rozpoznawalny i wiarygodny sposób wyboru przyjaznych środowisku wyrobów włókienniczych.

³² https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/sweeps_en

³³ COM(2022) 143.

³⁴ Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywę 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22).

³⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

³⁶ Zalecenie Komisji (UE) 2021/2279 z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie stosowania metod oznaczania śladu środowiskowego do pomiaru efektywności środowiskowej w cyklu życia produktów i organizacji oraz informowania o niej

Szczególnym źródłem rosnących obaw jest **prawdziwość twierdzeń dotyczących ekologiczności w odniesieniu do stosowania w odzieży polimerów z tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu**, w przypadku gdy polimery te nie pochodzą z recyklingu włókien, ale w szczególności z sortowanych butelek PET. Oprócz ryzyka wprowadzenia konsumentów w błąd, taka praktyka nie jest zgodna z modelem o obiegu zamkniętym dla butelek PET, które mogą być wykorzystywane w systemie recyklingu w obiegu zamkniętym materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i podlegają obowiązkowi w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta, w tym opłatom, aby osiągnąć cele określone w przepisach UE dotyczących produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych³⁷ i opakowań³⁸. Z tymi twierdzeniami związane są dalsze wyzwania, z uwagi na rolę włókien syntetycznych w zanieczyszczeniu mikrodrobinami plastiku. W związku z tym, aby zapewnić prawdziwość takich twierdzeń dotyczących ekologiczności i adekwatność informacji przekazywanych przedsiębiorstwom i konsumentom, a jednocześnie dalej propagować recykling polimerów z tworzyw sztucznych i ich rynki, Komisja zwróci szczególną uwagę na tę kwestię w kontekście przyszłych inicjatyw, takich jak inicjatywa na rzecz twierdzeń dotyczących ekologiczności, przegląd kryteriów oznakowania ekologicznego UE dla wyrobów włókienniczych i obuwia oraz opracowanie wiążących wymogów dotyczących ekoprojektu dla poszczególnych produktów. Komisja zachęca również przedsiębiorstwa do **priorytetowego traktowania starań w zakresie recyklingu włókien**, a także do przedstawiania twierdzeń dotyczących osiągnięć w realizacji tego ważnego wyzwania, jakim jest zamykanie obiegu wyrobów włókienniczych.

2.6. Rozszerzona odpowiedzialność producenta oraz wspieranie ponownego użycia i recyklingu odpadów włókienniczych

Istnieją znaczne możliwości ograniczenia ilości odpadów włókienniczych i zapewnienia, aby prowadziło ono do tworzenia dodatkowej wartości dzięki lepszemu przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingu. Co roku w UE zbiera się selektywnie do 2,1 mln ton odzieży i wyrobów włókienniczych dla gospodarstwa domowego pochodzących od konsumentów w celu ich recyklingu lub sprzedaży na światowych rynkach wtórnego wykorzystania, co stanowi około 38 % wyrobów włókienniczych wprowadzanych na rynek UE. Uważa się, że pozostałe 62 % jest usuwane w strumieniach odpadów mieszanych³⁹.

Obciążenie producentów odpowiedzialnością za odpady wytwarzane przez ich produkty ma zasadnicze znaczenie dla **oddzielenia wytwarzania odpadów włókienniczych od wzrostu sektora**. Wymagania w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta okazały się skuteczne w usprawnianiu selektywnej zbiórki odpadów i ich późniejszego zagospodarowania zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Rozszerzona odpowiedzialność producenta może stanowić zachętę do projektowania produktów, które sprzyja obiegowi zamkniętemu w całym cyklu materiałowym i w którym uwzględnia się etap wycofania produktów z użytku. Szereg państw członkowskich UE już wprowadziło lub rozważa wprowadzenie wymagań w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta w odniesieniu do wyrobów włókienniczych, biorąc pod uwagę wynikający z przepisów UE dotyczących odpadów obowiązek wprowadzenia selektywnego zbierania odpadów włókienniczych do dnia 1 stycznia 2025 r.

W tym kontekście w ramach przyszłego przeglądu dyrektywy ramowej w sprawie odpadów, który ma nastąpić w 2023 r., Komisja **zapropONUje zharmonizowane unijne zasady**

³⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko (Tekst mający znaczenie dla EOG), PE/11/2019/REV/1 (Dz.U. L 155 z 12.6.2019).

³⁸ Dyrektywa 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz.U. L 365 z 31.12.1994, s. 10).

³⁹ JRC (2021), Circular economy perspectives in the EU Textile sector [Perspektywy gospodarki o obiegu zamkniętym w unijnym sektorze włókienniczym].

dotyczące rozszerzonej odpowiedzialności producenta w odniesieniu do wyrobów włókienniczych z ekomodulacją opłat. Kluczowym celem będzie stworzenie gospodarki zbierania, sortowania, ponownego użycia, przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, a także zachęt dla producentów i marek, które mają zapewnić, aby ich produkty były projektowane z uwzględnieniem zasad obiegu zamkniętego. W tym celu, po przeprowadzeniu oceny skutków, Komisja proponuje, aby **znaczną część składek wnoszonych do systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta była przeznaczana na środki zapobiegania powstawaniu odpadów i przygotowanie do ponownego użycia.**

Komisja rozważy również wprowadzenie wymogu, aby selektywnie zbierane odpady włókiennicze z gospodarstw domowych i podobne odpady były **przygotowywane do ponownego użycia jako niezbędny pierwszy krok**, który przyspieszy przygotowanie do ponownego użycia, ponowne użycie i naprawę oraz zmniejszy ilość odpadów przetwarzanych w sposób znajdujący się niżej w hierarchii postępowania z odpadami.

Komisja będzie ściśle monitorować rozwój sytuacji w zakresie wytwarzania, składu i przetwarzania odpadów włókienniczych. Komisja rozpoczęła również specjalne badanie mające na celu zaproponowanie **obowiązkowych celów w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów włókienniczych** w ramach przeglądu unijnych przepisów dotyczących odpadów, który przewidziano na 2024 r.

3. Kształtowanie przemysłu jutra: tworzenie sprzyjających warunków

3.1. Stworzenie ścieżki przejściowej dla ekosystemu włókienniczego przyszłości

W aktualizacji strategii przemysłowej UE⁴⁰ podkreślono potrzebę dalszego przyspieszenia transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz zwiększenia odporności ekosystemów przemysłowych UE. W tym celu Komisja proponuje współtworzenie **ścieżek przejściowych**. Są to niezbędne narzędzia do współpracy na rzecz przekształcania ekosystemów przemysłowych.

Wraz z tą strategią służby Komisji opublikują scenariusze współtworzenia **ścieżki przejściowej dla ekosystemu włókienniczego**⁴¹.

Proces współtworzenia z udziałem zainteresowanych stron rozpocznie się w drugim kwartale 2022 r. Do końca 2022 r. proces ten powinien przynieść uzgodnioną wizję ekosystemu i konkretnych zobowiązań. Mogą one obejmować zobowiązania dotyczące obiegu zamkniętego i modeli biznesowych o obiegu zamkniętym, działania mające na celu wzmocnienie trwałej konkurencyjności, cyfryzacji i odporności, a także określenie konkretnych inwestycji potrzebnych do przeprowadzenia dwojakiej transformacji.

Kiedy ścieżka przejściowa zostanie ustanowiona, umożliwi także monitorowanie postępów w osiągnięciu podwójnej transformacji oraz wypełnianiu luk w zakresie inwestycji i innowacji, a tym samym zwiększy konkurencyjność ekosystemu włókienniczego. To narzędzie współpracy może służyć jako forum dyskusyjne w oczekiwaniu na działania podjęte na podstawie rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów, w tym cyfrowy paszport produktu.

⁴⁰ COM(2021) 350 final.

⁴¹ Ekosystem włókienniczy obejmuje przemysł tekstylny, odzieżowy, skórzaný i obuwniczy zgodnie z definicją zawartą w rocznym sprawozdaniu dotyczącym jednolitego rynku z 2021 r.

3.2. Odwrócenie nadprodukcji i nadmiernej konsumpcji odzieży: aby szybka moda wyszła z mody

Obowiązkowe wymogi dotyczące projektowania zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym, które zostaną wprowadzone na podstawie rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów, wydłużą okres użytkowania odzieży i wraz z nowymi zasadami dotyczącymi rozszerzonej odpowiedzialności producenta na podstawie dyrektywy ramowej w sprawie odpadów staną się etapem w tworzeniu **nowego paradygmatu atrakcyjnych alternatyw dla szybko zmieniających się trendów w modzie**.

Przedsiębiorstwa powinny stać się liderami tej zmiany paradygmatu. Podmioty, które w ciągu ostatnich dwudziestu lat budowały swoje modele biznesowe, czerpiąc zyski z wprowadzania na rynek coraz większej liczby linii ubrań i mikrokolekcji w coraz szybszym tempie, zdecydowanie zachęca się do przyjęcia zasad opartych na obiegu zamkniętym i modeli biznesowych o obiegu zamkniętym, ograniczenia liczby kolekcji w roku, przyjęcia odpowiedzialności i podjęcia działań w celu zminimalizowania ich śladu węglowego i środowiskowego.

Zmiana nawyków zakupowych konsumentów jest trudna, chyba że przedsiębiorstwa zapewnią **nowe modele biznesowe o obiegu zamkniętym**, takie jak modele „produkt jako usługa”, usługi związane ze zwrotami, zbieranie przedmiotów używanych i usługi naprawy. Chociaż te nowe modele nadal stanowią rynek niszowy, wykazano, że wydłużają one okres użytkowania wyrobów włókienniczych oraz stanowią opłacalną i przystępną cenowo alternatywę dla szybkiej mody⁴². Ponieważ szybka moda wiąże się z rosnącym wykorzystaniem włókien syntetycznych pochodzenia kopalnego, przejście na bardziej zrównoważone modele biznesowe zmniejszy zarówno zależność producentów odzieży od paliw kopalnych, jak i ich wpływ na zmianę klimatu i zanieczyszczenie mikrodrobinami plastiku.

Jak wspomniano powyżej, w kontekście **ścieżki przejściowej** Komisja będzie **współpracować z zainteresowanymi stronami, aby ułatwić rozpowszechnianie zasobooszczędnych procesów produkcji, ponowne użycie, naprawę i inne nowe modele biznesowe o obiegu zamkniętym w sektorze włókienniczym**.

Szczególnie ważne jest wspieranie **przedsiębiorstw społecznych działających w sektorze ponownego użycia**, ponieważ mają one znaczny potencjał tworzenia lokalnych, ekologicznych i sprzyjających włączeniu społecznemu przedsiębiorstw i miejsc pracy w UE⁴³. Przedsiębiorstwo społeczne tworzy średnio 20–35 miejsc pracy na 1 000 ton zebranych wyrobów włókienniczych z myślą o ich ponownym użyciu⁴⁴. Przed sektorem tym stoi jednak wiele wyzwań, aby był on konkurencyjny i stał się uczestnikiem głównego nurtu w sektorze włókienniczym. Aby wesprzeć sektor ponownego użycia w zwiększaniu skali, budowaniu zdolności i dalszej internalizacji zasad obiegu zamkniętego, konieczne jest wprowadzenie szeregu środków. Ścieżka przejściowa dotycząca gospodarki bliskości i gospodarki społecznej stwarza możliwość omówienia tych zagadnień z zainteresowanymi stronami. Ponadto w ramach niedawno przyjętego unijnego planu działania na rzecz gospodarki społecznej⁴⁵ Komisja przyjmie **wytyczne dotyczące sposobów upowszechniania gospodarki o obiegu zamkniętym i partnerstw na jej rzecz między przedsiębiorstwami społecznymi i innymi podmiotami**, w tym przedsiębiorstwami głównego nurtu, które

⁴² EEA (2021), Business Models in a Circular Economy [Modele biznesowe w gospodarce o obiegu zamkniętym].

⁴³ OECD/Komisja Europejska (2022), Policy brief on making the most of the social economy's contribution to the circular economy [Dokument dotyczący polityki w zakresie optymalnego wykorzystania wkładu gospodarki społecznej w gospodarkę o obiegu zamkniętym].

⁴⁴ RREUSE (2021), Job creation in the re-use sector: data insights from social enterprises [Tworzenie miejsc pracy w sektorze ponownego użycia: spostrzeżenia na podstawie danych przedsiębiorstw społecznych].

⁴⁵ COM(2021) 778 final.

w szczególności zbadają możliwości, jakie stwarza ponowne użycie i naprawa wyrobów włókienniczych.

Ważną rolę do odegrania mają także państwa członkowskie. Oprócz **środków wspierających sektor ponownego użycia i napraw, m.in. w ramach gospodarki społecznej**, szczególnie użytecznym narzędziem mogą być środki podatkowe zgodne z zasadami pomocy państwa i zasadami WTO. Komisja zachęca państwa członkowskie do przyjęcia **korzystnych środków podatkowych dla sektora ponownego użycia i napraw**. Komisja opracuje **wytyczne dotyczące wspierania modeli biznesowych o obiegu zamkniętym** poprzez inwestycje, finansowanie i inne zachęty, które będą uwzględniać możliwości tworzenia wartości i miejsc pracy w obiegu zamkniętym w ekosystemie włókienniczym.

Aby przyspieszyć zmiany we wzorcach konsumpcji i produkcji, Komisja będzie promować to przejście pod hasłem **#ReFashionNow**, stawiając na jakość, trwałość, dłuższe użytkowanie, naprawę i ponowne użycie. W ramach europejskiej platformy zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym zmobilizuje projektantów, producentów, sprzedawców detalicznych, reklamodawców i obywateli do ponownego zdefiniowania mody. Inne inicjatywy UE również posłużą za punkt wyjścia dla konkretnych działań w ramach **#ReFashionNow**, zwłaszcza europejskiego Bauhausu, **zobowiązania do zrównoważonej konsumpcji**⁴⁶, a także Europejskiego Roku Młodzieży.

3.3. Zapewnienie uczciwej konkurencji i zgodności na dobrze funkcjonującym rynku wewnętrznym

Przepisy UE dotyczące nadzoru rynku określają zasady zapewniające właściwym organom krajowym możliwość egzekwowania przepisów UE w odniesieniu do produktów wprowadzanych na rynek UE niezależnie od ich pochodzenia. Wyzwania związane z globalnym rynkiem i coraz bardziej złożonymi łańcuchami dostaw, a także wzrost liczby produktów sprzedawanych w internecie w UE wymagają bardziej zdecydowanych środków egzekwowania prawa, aby zapewnić bezpieczeństwo konsumentów i dobrze funkcjonujący rynek wewnętrzny.

W tym celu konieczne jest umożliwienie zorganizowanej **koordynacji i współpracy** między krajowymi organami odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów oraz usprawnienie **praktyk nadzoru rynku**. Nowo utworzona Unijna Sieć ds. Zgodności Produktów⁴⁷ będzie koordynować i wspierać praktyki transgranicznego nadzoru rynku w UE w obszarach priorytetowych, które zostaną zaproponowane przez właściwe organy, oraz zapewniać międzysektorową koordynację między różnymi grupami współpracy administracyjnej, takimi jak grupa współpracy administracyjnej ds. oznakowania chemikaliów i wyrobów włókienniczych. Komisja zapewni wsparcie poprzez wspólne inicjatywy i projekty⁴⁸ w celu zacieśnienia współpracy między wszystkimi właściwymi podmiotami, zwłaszcza organami celnymi i organami nadzoru rynku, przemysłem i laboratoriami badawczymi w ekosystemie włókienniczym, poprzez budowanie zdolności w ramach Programu na rzecz jednolitego rynku, zapewnienie wykorzystania narzędzi cyfrowych do nadzoru rynku oraz ustalenie jednolitych warunków i częstotliwości kontroli niektórych produktów.

Aby zwalczać naruszenia praw własności intelektualnej, Komisja stworzy do 2023 r. **unijny zestaw narzędzi przeciwko podrabianiu produktów** określający zasady wspólnego działania, współpracy i wymiany informacji między posiadaczami praw, pośrednikami,

⁴⁶ https://ec.europa.eu/info/policies/consumers/consumer-protection-policy/sustainable-consumption-pledge_en

⁴⁷ Ustanowiona na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniającego dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011, PE/45/2019/REV/1 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

⁴⁸ [REACH4TEXTILES](#)

zarówno w internecie, jak i poza nim, oraz organami ścigania, takimi jak organy celne, policja i organy nadzoru rynku.

3.4. Wspieranie badań, innowacji i inwestycji

Aby transformacja ekologiczna i cyfrowa stała się przykładem sukcesu i odporności w kontekście globalnych łańcuchów wartości, ekosystem włókienniczy musi być zdolny do przeobrażenia się. Udoskonalanie badań naukowych i innowacji oraz wspieranie inwestycji w tym sektorze są konieczne do wykorzystania jego potencjału w zakresie tworzenia zrównoważonego wzrostu gospodarczego i lokalnych miejsc pracy i powinny być priorytetem na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym.

Nowy europejski Bauhaus przekłada Europejski Zielony Ład na konkretne inicjatywy, które propagują zrównoważony tryb życia, w tym modę. W ramach tego programu i pod hasłem #ReFashionNow Komisja będzie wspierać projekty, które zwiększają zrównoważony charakter mody, a jednocześnie spełniają oczekiwania związane z estetyką i inkluzywnością.

Komisja opracowuje również **wspólny plan działania w zakresie technologii przemysłowych w odniesieniu do obiegu zamkniętego**, którego celem jest usprawnienie badań naukowych i innowacji w przemyśle, w tym w zakresie recyklingu wyrobów włókienniczych. Potwierdzono to w niedawno opublikowanym badaniu⁴⁹ poświęconym skuteczności obecnych zdolności w zakresie recyklingu odpadów włókienniczych, w którym podkreślono potrzebę wprowadzania dalszych innowacji w celu zwiększenia tych zdolności.

Partnerstwa publiczno-prywatne określają przyszłe inicjatywy badawcze oraz zapewnią wiodącą pozycję i doskonałość ekosystemu. Na przykład partnerstwo „Made in Europe”⁵⁰ będzie wspierać cyfrową, konkurencyjną, ekologiczną, społecznie zrównoważoną i odporną produkcję i wykorzystanie tekstyliów. Wsparcie koncentruje się również na zmniejszeniu zależności przemysłu od paliw kopalnych dzięki **innowacjom biotechnologicznym w sektorze włókienniczym**, poprzez Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym⁵¹, którego celem jest między innymi pobudzenie rozwoju nowych rodzajów włókien tekstylnych. Celem europejskiego partnerstwa „Processes4Planet” jest propagowanie **obiegu zamkniętego i daleko idącego obniżenia emisyjności europejskiego przemysłu przetwórczego**, w tym przemysłu włókienniczego, poprzez rozwój i wdrażanie niezbędnych innowacji w ramach inicjatyw takich jak „Hubs for Circularity” (H4C). Oprócz dalszego finansowania w ramach istniejących programów, takich jak Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT), w ramach programu „Horyzont Europa” ogłoszone zostaną specjalne zaproszenia do składania wniosków w celu dalszego rozwijania technologii i procesów zwiększania skali napraw, poprawy zbierania i sortowania, zwiększania zdolności przemysłu UE w zakresie recyklingu wyrobów włókienniczych⁵², a także zwiększania recyklingu włókien i wykorzystania zawartości włókien pochodzących z recyklingu. Kluczowe znaczenie będą miały również innowacje społeczne, w szczególności w celu wspierania przedsiębiorstw nastawionych na ponowne użycie.

Komisja będzie współfinansować w ramach **programu LIFE**⁵³ projekty dotyczące innowacji technologicznych w zakresie modeli biznesowych związanych z modą w obiegu zamkniętym oraz wspierać **tworzenie partnerstw w ramach społecznej gospodarki o obiegu zamkniętym**. Ekosystem włókienniczy może również skorzystać z możliwości oferowanych przez **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego**, który wspiera transformację

⁴⁹ Komisja Europejska (2021), Study on the technical, regulatory, economic and environmental effectiveness of textile fibres recycling [Badanie dotyczące technicznej, regulacyjnej, ekonomicznej i środowiskowej efektywności recyklingu włókien tekstylnych].

⁵⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/research_and_innovation/funding/documents/ec_rtd_he-partnership-made-in-europe.pdf

⁵¹ <https://www.bbi.europa.eu/about/circular-bio-based-europe-joint-undertaking-cbe-ju>

⁵² W tym poparcie ewentualnego celu legislacyjnego w zakresie recyklingu i ponownego użycia wyrobów włókienniczych.

⁵³ https://cinea.ec.europa.eu/life_en

w regionach i udostępnia fundusze na badania naukowe i innowacje, cyfryzację, konkurencyjność MŚP, rozwój umiejętności, łączność cyfrową, projektowanie produktów o zamkniętym cyklu życia i procesy produkcji.

Komisja będzie zachęcać przedsiębiorstwa z ekosystemu włókienniczego do udziału w inicjatywach mających na celu stworzenie **przestrzeni danych Europejskiego Zielonego Ładu** oraz **przestrzeni danych dotyczących produkcji**, aby ułatwić wymianę i ponowne wykorzystanie danych między przedsiębiorstwami. Szersze wsparcie dla innowacji cyfrowych zapewnia **sieć europejskich centrów innowacji cyfrowych**, która będzie rozwijać infrastrukturę cyfrową niezbędną do testowania nowych technologii cyfrowych oraz pomagać pracownikom w sektorze w lepszym zrozumieniu możliwości, jakie niesie ze sobą cyfryzacja, i w aktualizowaniu ich technologicznej wiedzy fachowej.

Państwa członkowskie odgrywają również kluczową rolę w zapewnianiu wsparcia na rzecz badań, innowacji i inwestycji, m.in. poprzez wykorzystanie pożyczek i dotacji w ramach **Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)**. Na przykład Portugalia przedstawiła już swoje plany wsparcia inwestycji mających na celu modernizację i rozwój krajowego bioprzemysłu o obiegu zamkniętym, aby zwiększyć włączanie biomateriałów do wyrobów włókienniczych. Francja planuje rozwijać innowacje w różnych dziedzinach, w tym w zakresie recyklingu i ponownego włączenia materiałów pochodzących z recyklingu, przy czym wśród pięciu materiałów priorytetowych wymienia się wyroby włókiennicze. Włochy rozważają utworzenie centrów recyklingu, które będą zbierać, sortować i przetwarzać odpady włókiennicze. Ponadto wiele elementów w planach krajowych odnoszących się do innowacji i cyfryzacji może zapewnić wsparcie dla ekosystemu, np. poprzez zakup sprzętu cyfrowego.

Niezbędne jest zmobilizowanie inwestycji prywatnych w zrównoważone wyroby włókiennicze. Na podstawie prac składającej się z ekspertów platformy ds. zrównoważonego finansowania Komisja rozważa przyjęcie technicznych kryteriów kwalifikacji określających, między innymi, co stanowi **istotny wkład w gospodarkę o obiegu zamkniętym w produkcji odzieży zgodnie z rozporządzeniem w sprawie systematyki dotyczącej zrównoważonych inwestycji**, a także kryteriów dotyczących zanieczyszczeń powstających podczas wykańczania wyrobów włókienniczych.

3.5. Rozwijanie umiejętności potrzebnych do transformacji ekologicznej i cyfrowej

Ekosystem włókienniczy wymaga wysoko wykwalifikowanej siły roboczej, aby uwolnić potencjał możliwości zatrudnienia, jakie niesie ze sobą transformacja cyfrowa i ekologiczna, ponieważ jedynie 13 % siły roboczej posiada wysokie kwalifikacje⁵⁴. Sektor ten ma trudności z przyciągnięciem wykwalifikowanych młodych talentów, a MŚP działające w ekosystemie włókienniczym borykają się z brakiem wykwalifikowanych pracowników. 55 % europejskich przedsiębiorstw zgłosiło trudności w obsadzeniu wolnych miejsc pracy w branży ICT⁵⁵, a 40 % przedsiębiorstw wykazuje braki w umiejętnościach ekologicznych⁵⁶. Szczególnie istotne są takie obszary jak: **ekoprojekt, opracowywanie włókien, produkcja innowacyjnych wyrobów włókienniczych, naprawa i ponowne użycie**. Kształcenie i szkolenie zawodowe, zarówno podstawowe, jak i ustawiczne, w tym przygotowanie zawodowe, są niezbędne do nabywania niezbędnych umiejętności.

W ramach **paktu na rzecz umiejętności**⁵⁷ Komisja wsparła utworzenie partnerstwa na rzecz umiejętności na dużą skalę dla ekosystemu włókienniczego w celu promowania podnoszenia

⁵⁴ Eurostat (2019), Badanie aktywności ekonomicznej ludności.

⁵⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=ICT_specialists_-_statistics_on_hard-to-fill_vacancies_in_enterprises

⁵⁶ <https://euratex.eu/news/which-skills-companies-need-from-their-workforce/>

⁵⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=pl>

i zmiany kwalifikacji oraz nabywania i przekazywania umiejętności ekologicznych i cyfrowych, w tym wiedzy na temat oceny cyklu życia i oceny łańcucha wartości. Zgodnie z Nowym europejskim programem na rzecz umiejętności⁵⁸, cyfrowym kompasem na 2030 r.⁵⁹ oraz celami szczytu w Porto⁶⁰ w zainicjowanym w dniu 16 grudnia 2021 r. pakcie na rzecz umiejętności dla ekosystemu włókienniczego podjęto zobowiązanie do osiągnięcia określonych kluczowych wskaźników efektywności z myślą o tworzeniu lokalnych partnerstw między przemysłem, organami publicznymi i organizatorami kształcenia. Uzgodnione działania obejmują zwiększenie dywersyfikacji zarządzania przedsiębiorstwem co roku o maksymalnie 5 %, a w szczególności dostępu kobiet do wyższych stanowisk; wspieranie 10 000 MŚP w ich staraniach na rzecz cyfryzacji; zaprojektowanie 20 nowych procesów i narzędzi edukacyjnych odpowiadających na potrzeby w zakresie umiejętności ekologicznych i cyfrowych; zwiększenie oferty przygotowania zawodowego w sektorze o 20 %⁶¹ oraz inne zobowiązania dotyczące podnoszenia i zmiany kwalifikacji siły roboczej w nadchodzących latach.

4. Łączenie globalnych łańcuchów wartości zrównoważonych wyrobów włókienniczych

UE będzie dążyć do globalnego postępu w kierunku bardziej zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym na **forach międzynarodowych** (grupa G-7, grupa G-20) w kontekście światowego sojuszu na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywnego gospodarowania zasobami (GACERE) oraz Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska. Komisja będzie współpracować z innymi partnerami na szczeblu globalnym, regionalnym i dwustronnym w celu propagowania współpracy i inicjatyw wspierających łańcuchy wartości zrównoważonych wyrobów włókienniczych oraz zrównoważoną modę. Praktycznym przykładem takiej współpracy jest finansowany przez Zgromadzenie ONZ ds. Ochrony Środowiska projekt InTex⁶², którego celem jest stymulowanie innowacyjnych praktyk biznesowych i modeli gospodarczych w łańcuchu wartości wyrobów włókienniczych.

4.1. Należyta staranność w zakresie sprawiedliwości środowiskowej i społecznej

Większość gotowych artykułów odzieżowych i wyrobów włókienniczych dla gospodarstwa domowego konsumowanych w Europie jest przywożona z państw trzecich. W 2019 r. UE była jednym z **największych światowych importerów odzieży** o łącznej wartości 80 mld EUR⁶³. Wspieranie **bardziej ekologicznych i sprawiedliwych łańcuchów wartości** ponad granicami i między kontynentami pozwoli zapewnić, aby wyroby włókiennicze konsumowane w UE i poza nią były produkowane z uwzględnieniem zarówno aspektów społecznych, jak i środowiskowych na całym świecie.

W komunikacie w sprawie **godnej pracy na całym świecie na rzecz globalnej sprawiedliwej transformacji i trwałej odbudowy**⁶⁴ przemysł włókienniczy wskazano jako kluczowy sektor, w którym godne warunki pracy będą propagowane za pomocą działań informacyjnych w stosunkach dwustronnych i na forach wielostronnych. W tym kontekście przemysł tekstylny może przyczynić się do poprawy równouprawnienia płci, ponieważ szacuje się, że 75 % pracowników przemysłu odzieżowego na świecie stanowią kobiety⁶⁵.

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=pl>

⁵⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_pl

⁶⁰ <https://www.2021portugal.eu/en/porto-social-summit/>

⁶¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1534&langId=pl>

⁶² <https://www.unep.org/intex>

⁶³ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20200424-1>

⁶⁴ COM(2022) 66 final.

⁶⁵ SWD (2017) Sustainable garment value chains through EU development action [Zrównoważone łańcuchy wartości w sektorze odzieżowym poprzez działania UE na rzecz rozwoju].

Ponadto w ramach **programu na rzecz lepszej pracy**⁶⁶ Komisja wspiera partnerskie państwa trzecie w poprawie warunków pracy i lepszym przestrzeganiu międzynarodowych norm pracy.

W kontekście łańcuchów wartości wyrobów włókienniczych w wytycznych OECD dotyczących należytej staranności w sektorze odzieżowym i obuwniczym zidentyfikowano szereg wspólnych zagrożeń związanych z poważnymi naruszeniami praw człowieka i praw pracowniczych, w tym pracę dzieci, dyskryminację, pracę przymusową, problemy związane z bezpieczeństwem i higieną pracy oraz niesprawiedliwe płace⁶⁷. We wniosku dotyczącym **dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju**⁶⁸ wprowadzono horyzontalny obowiązek w zakresie należytej staranności dla dużych przedsiębiorstw polegający na identyfikowaniu faktycznych i potencjalnych niekorzystnych skutków dla praw człowieka, w tym praw pracowniczych, i dla środowiska, zapobieganie takim skutkom, ograniczanie ich i ich powstrzymanie w ramach własnej działalności przedsiębiorstw oraz w ich globalnych łańcuchach wartości. Zakres wniosku obejmuje również spółki o średniej kapitalizacji (duże przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 250 pracowników i osiągające obroty powyżej 40 mln EUR) działające w sektorach o dużym wpływie na środowisko, w tym w branży włókienniczej. Przedsiębiorstwa z państw trzecich uczestniczące w łańcuchach wartości wyrobów włókienniczych nabywców europejskich lub dużych nabywców działających w UE, którzy generują znaczne obroty w UE, będą również musiały spełnić takie obowiązki. Ponadto w strategii UE na rzecz praw dziecka⁶⁹ podkreślono zasadę „zero tolerancji dla pracy dzieci”, a państwa członkowskie UE wezwano do uwolnienia ich łańcuchów dostaw od pracy dzieci. Komisja przygotowuje również nową inicjatywę ustawodawczą, aby skutecznie **zakazać wprowadzania na rynek UE produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej, w tym przymusowej pracy dzieci**.

Ponadto trwające tworzenie i wdrażanie międzynarodowych ram przejrzystości i identyfikowalności dla zrównoważonych łańcuchów wartości w przemyśle odzieżowym i obuwniczym⁷⁰ ułatwi bardziej efektywne zarządzanie łańcuchami wartości, identyfikację i rozwiązywanie problemów związanych z łamaniem praw pracowniczych i praw człowieka oraz wpływem na środowisko.

4.2. Rozwiązywanie problemów związanych z wywozem odpadów włókienniczych

Wywóz odpadów włókienniczych poza UE stale rośnie, a w 2020 r. osiągnął 1,4 mln ton⁷¹. Zgodnie z niedawnym wnioskiem Komisji w sprawie nowych **przepisów UE dotyczących przemieszczania odpadów**⁷² wywóz odpadów włókienniczych do państw nienależących do OECD będzie dozwolony tylko pod warunkiem, że państwa te zgłoszą Komisji chęć przywozu określonych rodzajów odpadów i wykażą zdolność do gospodarowania nimi w sposób zrównoważony.

Aby uniknąć sytuacji, w której strumienie odpadów są fałszywie etykietowane przy wywozie z UE jako towary używane i w ten sposób wymykają się z systemu gospodarowania odpadami, na podstawie uprawnień przewidzianych we wniosku Komisja rozważy opracowanie **szczegółowych kryteriów na poziomie UE pozwalających na rozróżnienie między odpadami a niektórymi używanymi wyrobami włókienniczymi**. W ramach

⁶⁶ <https://betterwork.org/about-us/the-programme/>

⁶⁷ OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains in the Garment and Footwear Sector [Wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w zakresie odpowiedzialnych łańcuchów dostaw w sektorze tekstylno-odzieżowym i obuwniczym].

⁶⁸ COM(2022) 71 final.

⁶⁹ COM(2021) 142 final.

⁷⁰ <http://www.unece.org/net4all.ch/fr/tradewelcome/traceability-for-sustainable-garment-and-footwear.html>

⁷¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/fr/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210420-1>

⁷² COM(2021) 709 final.

programu LIFE ogłoszono zaproszenie do składania wniosków⁷³, aby poprawić identyfikowalność wywozu używanych wyrobów włókienniczych i odpadów włókienniczych.

Komisja będzie również działać na rzecz zwiększenia przejrzystości i zrównoważonego charakteru globalnego handlu odpadami włókienniczymi i używanymi wyrobami włókienniczymi. Na poziomie dwustronnym UE będzie intensyfikować współpracę w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania związanych z przemieszczaniem odpadów włókienniczych poprzez dialog na temat środowiska z państwami trzecimi i regionami, a także w kontekście rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju zawartych, w stosownych przypadkach, w dwustronnych umowach handlowych UE oraz umowach handlowych między regionami, zgodnie z ogólnymi celami UE dotyczącymi zwiększenia wymiaru zrównoważonego rozwoju w jej polityce handlowej.

5. Wniosek

Dążenie do bardziej zrównoważonego ekosystemu włókienniczego wymaga głębokich zmian w dominującym obecnie linearnym sposobie projektowania, produkcji, użytkowania i wyrzucania wyrobów włókienniczych, a także zmniejszenia ich wpływu na zmianę klimatu, niezrównoważone wykorzystanie zasobów i zanieczyszczenie środowiska oraz powstrzymania naruszeń praw człowieka w łańcuchach wartości wyrobów włókienniczych.

Przejsie na zrównoważony przemysł włókienniczy o obiegu zamkniętym, w synergii ze zdecydowanym programem działań na rzecz digitalizacji i sprawiedliwości społecznej, może pomóc sektorowi wyjść z kryzysu związanego z COVID-19, zwiększyć jego odporność w przyszłości i wzmocnić konkurencyjny zrównoważony rozwój, a także pozytywnie przyczynić się do rozwiązania problemów związanych z kryzysem klimatycznym i bioróżnorodnością oraz niesprawiedliwością społeczną.

Komisja zwraca się do instytucji i organów Unii o zatwierdzenie niniejszej strategii i wzywa państwa członkowskie, podmioty całego łańcucha wartości oraz partnerów międzynarodowych do podjęcia zdecydowanych i konkretnych działań na rzecz jej realizacji.

⁷³<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/life-2021-prep-environment>